

**Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
im. Stanisława Staszica w Żyrardowie**

**Procedury postępowania
w sytuacjach niepożądanych
na terenie szkoły**

Procedury:

1. Procedura kontrolowania nieobecności uczniów w szkole.
2. Procedura postępowania w przypadku zachowania agresywnego ze strony uczniów.
3. Jak reagować w przypadku agresywnego zachowania ucznia wobec nauczyciela.
4. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia.
5. Postępowanie w razie podejrzenia, że uczeń przejawia skłonności samobójcze.
6. Postępowanie w sytuacji realnego zagrożenia próby samobójczej ucznia.
7. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
8. Postępowanie w sytuacji gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominającą wyglądem narkotyk.
9. Postępowanie w sytuacji gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

1. Procedura kontrolowania nieobecności uczniów w szkole.

1. Wszyscy nauczyciele są zobowiązani do kontrolowania obecności uczniów na prowadzonej przez siebie lekcji i zaznaczać nieobecności ucznia w dzienniku.
2. Wychowawca usprawiedliwia nieobecność uczniów na podstawie informacji rodziców zamieszczonych w dzienniku elektronicznym poprzez „panel dla rodziców”.
3. Rodzice mają czas na usprawiedliwienie nieobecności swojego dziecka w ciągu 2 tygodni.
4. O przewidywanej dłuższej niż tydzień nieobecności ucznia (np. pobyt w sanatorium lub szpitalu, przewlekła choroba), rodzice są zobowiązani powiadomić wychowawcę wcześniej, a nie po powrocie dziecka do szkoły.
5. Jeśli nieobecność nie zostanie usprawiedliwiona w wyznaczonym terminie bądź istnieje podejrzenie, że uczeń wagaruje, wychowawca niezwłocznie nawiązuje kontakt z rodzicami w celu wyjaśnienia przyczyn nieobecności dziecka w szkole.
6. Jeżeli uczeń chce się zwolnić z lekcji w danym dniu (np. z powodu wizyty u lekarza), powinien przynieść od rodzica informację na piśmie potwierdzającą ten fakt, oraz rodzic powinien powiadomić wychowawcę o tym fakcie poprzez e-dziennik.
7. Informacja o absencji ucznia jest przekazywana przez e - dziennik, na piśmie, bądź bezpośrednio w czasie zebrań z rodzicami, konsultacji lub rozmów indywidualnych; w skrajnych wypadkach rodzice powinni być wzywani do szkoły, zapoznani z konsekwencjami niezrealizowania obowiązku szkolnego przez dziecko oraz winni podpisać stosowne oświadczenie.
8. Dyrektor szkoły przesyła rodzicom upomnienie zawierające stwierdzenie, że dziecko nie realizuje obowiązku szkolnego, wezwanie do posyłania dziecka do szkoły z wyznaczeniem terminu oraz informację, że niespełnienie tego obowiązku jest zagrożone postępowaniem egzekucyjnym.
9. W przypadku dalszych wagarów (mimo podjętych kroków naprawczych) lub braku współpracy rodzica (opiekuna) z wychowawcą (rodzic nie uczestniczy w zebraniach i konsultacjach, nie wyraża chęci uczestnictwa w spotkaniach indywidualnych) i mimo iż został poinformowany o konsekwencjach, nadal nie jest w stanie wyegzekwować obowiązku szkolnego u swojego dziecka, pedagog szkolny zwraca się do sądu rejonowego – Wydział Rodzinny i Nieletnich z prośbą o wgląd w opiekę i zastosowanie odpowiednich środków.

2. Procedura reagowania w przypadku agresywnego zachowania ze strony uczniów.

1. Zakres procedury.

Szkolne postępowanie wdrażane jest w sytuacji występowania aktów agresji i przemocy na terenie. Sytuacje, w których należy podjąć postępowanie, dotyczą:

- naruszenia nietykalności fizycznej innych osób,
- bójki,
- wymuszania, zastraszania, podżegania, groźby użycia przemocy,
- naruszenia godności osobistej innych osób (wulgaryzmy, wyzywanie, przemoc psychiczna),
- stworzenia zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych,
- posiadania i używania niebezpiecznych przedmiotów (np. noża),
- niszczenie szkolnego mienia lub cudzej własności.

2. Cel uruchomienia procedury.

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na ich terenie zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub wobec nauczyciela (stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa/zdrowia własnego i innych).

3. Osoby odpowiedzialne

Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych krokach decyduje dyrektor szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog szkolny.

Czynnościami podejmowanymi w trakcie realizacji procedury kieruje dyrektor szkoły, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona. Każdy nauczyciel ma obowiązek reagować.

4. Sposób postępowania.

1. Nauczyciel podejmuje próby wyhamowania zachowania agresywnego. Jeśli jest świadkiem bardzo agresywnego zachowania ucznia (bójka, pobicie), zobowiązany jest do natychmiastowego odizolowania sprawcy od ofiary i przerwania aktu przemocy. Zapewnia bezpieczeństwo i ewentualną konieczną pomoc medyczną wszystkim uczestnikom zajęcia. Jeśli to możliwe zostaje przeprowadzona rozmowa mająca na celu ustalenie przyczyn i okoliczności zdarzenia.
2. Jeśli próby zainterweniowania w danej agresywnej sytuacji nie przynoszą efektów, nauczyciel informuje dyrektora szkoły, zawiadamia pedagoga/psychologa/dyrektora o zaistniałej sytuacji.

3. Uczeń zostaje zabrany z miejsca zdarzenia przez nauczyciela, pedagoga, psychologa i zaprowadzony do gabinetu pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły (w sytuacji koniecznej nauczyciel ma możliwość przytrzymania ucznia). Sporządza też notatkę dotyczącą zaistniałej sytuacji.
4. O zaistniałej sytuacji nauczyciel informuje wychowawcę klasy, który wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie, a następnie zawiera z nim umowę dotyczącą poprawy zachowania oraz dalszych konsekwencji w przypadku braku poprawy.
5. O zaistniałej sytuacji zostają powiadomieni rodzice/opiekunowie.
6. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia (napaść fizyczna, niemożność uspokojenia), zawiadamia się nie tylko rodziców ucznia, ale także Policję lub Pogotowie Ratunkowe.
7. Przeprowadzenie poważnej rozmowy z rodzicami ucznia przez wychowawcę/psychologa/pedagoga w celu dobrania odpowiednich form pomocy dla dziecka. Wychowawca, we współpracy z pedagogiem, pomaga rodzicom w doborze metod wychowawczych. Dobrze, by rodzic/opiekun prawny podpisał zgodę na przytrzymywanie dziecka w sytuacjach, kiedy jego zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub zdrowiu jego i innych uczniów (brak takiej zgody jest podstawą do wezwania Policji/Pogotowia Ratunkowego w przypadku pojawienia się zachowań agresywnych)- formularz w załączeniu.
8. W przypadku wystąpienia powtarzających się ataków agresji ze strony ucznia, wychowawca, pedagog, psycholog podejmują współpracę z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i Policją oraz w porozumieniu z dyrektorem szkoły kierują wnioskiem do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia, a jeśli to nie wystarczy do Sądu Rejonowego (Wydział Rodzinny i Nieletnich) o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.
9. Ze wszystkich spotkań osoba prowadząca sprawę sporządza notatkę na temat przekazanych informacji i ustaleń (w tym wyciągniętych w stosunku do ucznia konsekwencji). Wychowawca klasy dokonuje stosownego zapisu w dzienniku, a psycholog i pedagog w swojej dokumentacji.
10. We wszystkich działaniach wychowawczych stosowane są kary i nagrody zgodnie ze Statutem.

5. Postępowanie wobec ucznia, który jest ofiarą:

- udzielenie pierwszej pomocy bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie pielęgniarki, lekarza/karetki;
- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły;
- powiadomienie rodziców ucznia (wychowawca, psycholog, pedagog, dyrektor);
- wezwanie Policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia;
- w razie potrzeby proponowane jest spotkanie z psychologiem, które ułatwia uczniowi powrót do normalnego funkcjonowania w szkole po zdarzeniu.

W przypadku braku efektu interwencji doraźnej nauczyciel powinien podjąć dalsze działania.

1. Przeprowadzić rozmowę z uczniem (uczniami) o jego (ich) zachowaniu:
  - jeżeli w zdarzeniu przemocy uczestniczy więcej niż jedna osoba, należy rozmawiać z każdym z osobna, zaczynając od lidera grupy,
  - miejscem rozmów powinno być pomieszczenie zapewniające spokój i brak świadków,
  - nauczyciel powinien jasno określić cel rozmowy,
  - nauczyciel powinien opisać zachowanie ucznia, które jest powodem rozmowy,
  - nauczyciel powinien zapewnić ucznia, że chce mu pomóc,
  - sprawca (sprawcy) musi otrzymać od nauczyciela jasny i jednoznaczny komunikat o braku akceptacji zachowania agresywno – przemocowego,
  - należy dać uczniowi szansę wypowiedzenia się na temat zachowania będącego powodem interwencji,
  - jeżeli uczeń milczy, należy powrócić, jeszcze raz do propozycji pomocy, omówić z uczniem skutki przejawianych przez niego zachowań oraz poinformować o potrzebie spotkania z rodzicami.

2. Omówić z rodzicami zachowanie dziecka i ustalić strategię współpracy rodziców ze szkołą:
  - pozyskać ich do współpracy,
  - ustalić jej zasady,
  - opracować wspólnie z rodzicami projekt współpracy dla dobra dziecka, określić w nim zachowania nieakceptowane i oczekiwania wobec ucznia,
  - ustalić katalog kar i nagród, terminy wykonania poszczególnych zadań,
  - ustalić hierarchię konsekwencji oraz zasady odzyskiwania przywilejów.

3. Wspólnie z dzieckiem i rodzicami przyjąć ostateczną wersję ustalonych oddziaływań (dziecko ma prawo je negocjować).

4. Monitorować realizację ustalonych oddziaływań.

5. W przypadku niewywiązywania się z przyjętego kontraktu szkoła powinna podjąć dalsze działania, w tym wynikające z przepisów prawa.

3. Jak reagować w przypadku agresywnego zachowania ucznia wobec nauczyciela.

1. Nauczyciel informuje dyrektora szkoły o zdarzeniu.
2. Dyrektor zapewnia nauczycielowi bezpieczeństwo, a w razie potrzeby pomoc przedmedyczną i wzywa pogotowie.
3. Dyrektor podejmuje kroki adekwatne do zagrożenia (np. zawiadomienie organów policji).
4. Dyrektor informuje rodziców ucznia/uczniów o zaistniałej sytuacji.
5. Nauczyciel przekazuje informację – notatkę ze zdarzenia – dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor bada sprawę i sporządza szczegółową dokumentację zajścia.
7. Jeśli sprawa nie wymaga interwencji policji, wychowawca, poszkodowany nauczyciel, rodzice i uczeń (jeśli była grupa uczniów, to każdy z nich indywidualnie) spisują kontrakt.
8. Wychowawca monitoruje przestrzeganie zapisów kontraktu.
9. Jeśli uczeń lub jego rodzice nie dotrzymują kontraktu, wychowawca zawiadamia dyrektora szkoły.
10. Dyrektor składa doniesienie na policję.

4. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia.

1. Uczeń, rodzic albo nauczyciel, który uzyskał informacje na ten temat, informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
3. W przypadku potwierdzenia się zarzutów dyrektor szkoły inicjuje postępowanie dyscyplinarne wobec pracownika.
4. Po zakończeniu postępowania dyrektor powiadamia rodziców ucznia o wyniku sprawy.

5. Postępowanie w razie podejrzenia, że uczeń przejawia skłonności samobójcze.

1. Zaufaj swemu podejrzeniu, że młody człowiek może przejawiać tendencje samobójcze.
2. Powiedz mu, że obawiasz się o niego i staraj się go wysłuchać.
3. Zadawaj pytania bezpośrednio. Nie obawiaj się pytać wprost, czy myśli o samobójstwie a jeśli tak, to czy je zaplanował.
4. Staraj się nie okazywać, że to, co słyszysz, jest dla ciebie szokujące. Unikaj dyskusji o tym, czy samobójstwo jest dobre, czy złe ani nie prowadź poradnictwa, jeżeli nie masz do tego kwalifikacji. Nie przyrzekaj, że zachowasz zamiary dziecka w tajemnicy, ponieważ może okazać się to niewykonalne.

5. Nie pozostawiaj dziecka samego, jeżeli uważasz, że zagrożenie samobójstwem ma charakter bezpośredni. Zapewnij dziecko, że coś z tym można zrobić, że jego samobójcze pragnienia nie są lekceważone i że z czasem zagrożenie najprawdopodobniej minie.
6. Zapewnij pomoc specjalisty, terapeuty lub innej odpowiedzialnej osoby dorosłej. Wy tłumacz dziecku, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne.
7. Upewnij się, że dziecko jest bezpieczne i że osoby dorosłe odpowiedzialne za nie zostały powiadomione i zajęły się nim.
8. Kiedy wydaje ci się, że dziecko uporało się z ostrą fazą kryzysu, śledź uważnie jego dalsze postępy. Wiele osób popełniło samobójstwo po tym, kiedy już wydawało się, że są odnowione i wzmocnione.

6. Postępowanie w sytuacji realnego zagrożenia próby samobójczej ucznia.

1. Jednoznacznie określić rodzaj zdarzenia.
2. Nie pozostawiać ucznia znajdującego się w kryzysie samego i próbować przeprowadzić go w bezpieczne, ustronne miejsce.
3. Zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
4. W razie konieczności wezwać pomoc – pogotowie ratunkowe, policję, straż miejską, a w czasie interwencji zadbać, by przebiegała spokojnie i dyskretnie.
5. Ocenić ryzyko dalszego zagrożenia (możliwe, że konieczna będzie hospitalizacja dziecka).
6. Zawiadomić o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę dziecka oraz rodziców.
7. Chronić ucznia oraz inne osoby przed dodatkową traumą, związaną np. z kontaktem z mediami.

Uczeń, który podjął próbę samobójczą, bezwzględnie powinien otrzymać konsultację psychiatryczną.

7. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Powiadomić o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolować ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawiać go samego, stworzyć warunki, których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wezwać lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.

4. Zawiadomi o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów prawnych, których zobowiązuje się do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmawiają odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości policja może przewieźć ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomić o tym policję (specjalistę ds. nieletnich) lub sąd rodzinny.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy powiadomić o tym fakcie policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

8. Postępowanie w sytuacji gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel z zachowaniem środków ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem o niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji i próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo należy znaleziona substancja.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

9. Postępowanie w sytuacji gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrektora itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.

Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenia nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

NOTATKA SŁUŻBOWA

Imię i nazwisko osoby sporządzającej notatkę: .....

Funkcja pełniona w szkole: .....

Określenie wydarzenia, którego dotyczy notatka: .....

Określenie czasu i miejsca wydarzenia: .....

Określenie źródła informacji: .....

Imiona i nazwiska osób biorących udział w wydarzeniu:

Poszkodowany: .....

Sprawca: .....

Świadkowie: .....

Przebieg zajścia:

Przebieg interwencji podjętej przez szkołę:

.....
(miejsowość, data)

Zgoda rodzica na przytrzymywanie ucznia agresywnego

Wyrażam zgodę na przytrzymywanie mojego
syna/córki* .....

(imię i nazwisko ucznia/uczennicy*)

W sytuacjach, gdy jego/jej* zachowanie zagraża bezpieczeństwu i/lub
zdrowiu jego/jej lub innych uczniów/pracowników szkoły.

.....
(data i podpis rodzica/prawnego opiekuna)

*niewłaściwe skreślić